

A FÖLDRÉSZEK SZERKEZETI FELÉPÍTÉSE (A NAGYSZERKEZETI EGYSÉGEK)

Gyarapodó kontinensek

Földrész (kontinens) = minden oldalról tengerrel körülvett, nagy kiterjedésű szárazulat.

Geológiai értelemben azok a szárazföldek, melyeknek saját ősi magjuk, ősmasszívumuk (ősföldjük) van.

1. ŐSFÖLD, ŐSMASSZÍVUM

Ősföld: a földkéreg legkorábban (ősidő, előidő) megszilárdult darabjai. Kristályos kőzetek, leginkább gránit építi fel.

- **fedetlen** (az idős kőzetek közvetlenül a felszínen vannak)
- **fedett** (fiatalabb kőzetek települtek rá pl. tengerelöntés, vulkánkitörés miatt)
- a fedett ősföld egyik típusa a **táblás vidék**: az egymáson levő rétegek vízszintesen helyezkednek el.

Ősföldek/ősmasszívumok (11)

Kanadai-ősföld (Észak-Amerika)

Guyanai-ősföld (Dél-Amerika)

Brazíliai-ősföld (Dél-Amerika)

Balti-ősföld (Európa)

Afrikai-ősföld (Afrika)

Arab-ősföld (Ázsia)

Angara-ősföld (Ázsia)

Dekkán-ősföld (Ázsia)

Kínai-ősföld (Ázsia)

Ausztráliai-ősföld (Ausztrália)

Antarktisi-ősföld (Antarktisz)

2. GYŰRTHEGYSÉG

A mélyben kialakult gyűrt formák kiemelkedtek.

Álló, ferde, fekvő és áttolt takaróredők építik fel.

Az Eurázsiai- és a Pacifikus-hegységrendszer üledékes tagjaiban még felismerhető a gyűrt szerkezet.

3. RÖGHEGYSÉG

Összetöredeztek (vetősíkok, sasbércek, árkok, medencék, lépcsős vidékek).

Az erózió révén lepusztultak, lekerekítődtek, lealacsonyodtak.

A Kaledóniai- és a Variszkuszi-hegységrendszer tagjai már röghegységekké váltak.

4. SÍKSÁGOK

Olyan felszín, ahol a lejtés nem haladja meg a 6 ezreléket (60 cm/100 m).

Kialakulásuk:

Süllyedő medence **feltöltődésével**: Amazonas-medence, Mississippi-alföld, Pó-síkság stb.

Letarolt síkság: a belföldi jégtakaró egyengeti el a felszínt.

A tengerszinthez viszonyított helyzetük szerint:

- ✓ **mélyföld** (a tenger szintje alatt helyezkedik el, pl. Kaszpi-mélyföld, Holland-mélyföld stb.)
- ✓ **alföld** (0-200 m között, pl. Alföld, Lengyel-alföld stb.)
- ✓ **fennsík** (200 m fölött, pl. Tibet, Altiplano, Bükk-fennsík stb.)